

Potje fietsen

INTERVIEWS Long term challenge NL

Door Gidi Heesakkers
(Volkskrant 5 december 2022)

De hobby van Frank van Moorsel groeide uit tot een rage onder tienduizenden fietsers: alle gemeenten van Nederland afvinken. Wat vinden zij daar zo uitdagend aan?

Vanuit zijn woonplaats Delft doelloos het land in trappen, naar steden en dorpen waar hij nog nooit was geweest, daar schepte Frank van Moorsel (55) veel plezier in. Met landkaarten had hij ook iets. En met systemen verzinnen, websites bouwen (hij werkt in de IT). Hoe die dingen op een dag bij elkaar kwamen: 'Al fietsend dacht ik: zou ik iets kunnen verzinnen waarmee ik in een oogopslag kan zien in welke Nederlandse gemeenten ik al eens ben geweest, en vooral in welke nog niet?'

Hij ontwikkelde een tool die hem daartoe in staat stelde: een kwestie van met sportapp Strava geregistreerde fietstochten inladen, waarna een kaart met alle gemeenten toonde waar hij wel en niet was geweest. Als mantelzorger van zijn Limburgse vader had hij in die periode een stuk minder tijd om lange ritten te maken. 'Als ik het huishouden had gedaan, de was in de wasmachine zat en mijn vader in slaap viel, ging ik op mijn laptop zitten prutsen. Zonder te fietsen had ik toch het gevoel dat ik met fietsen bezig was.'

In oktober 2018 besloot hij zijn 'prutswerk' onder de noemer Long Term NL Challenge te delen op zijn Strava-profiel. 'Toen dacht ik nog: er zijn vast niet veel mensen zo gek als ik. Dat bleek een kleine vergissing.' Zijn gehobby bleek andere mensen van een welkome nieuwe uitdaging te voorzien. Binnen de kortste keren stonden er duizend nieuwsgierige fietsers in de wachtrij. 'Daar was de site helemaal niet op berekend. Ik moest halsoverkop extra servers inschakelen om aan de vraag te kunnen voldoen.'

Er zou zich vast iemand melden die alle gemeenten al had gehad, daar was Frank van

Moorsel vrij zeker van. Inderdaad: Yorit Kluitman (42), van wie in 2017 het boek *Bicycle Landscape* verscheen. Kluitman, die in Eindhoven een designstudio runt, trok vijf jaar uit om op zijn racefiets alle gemeenten te doorkruisen (toen nog 388 stuks, intussen zijn het er door gemeentelijke herindelingen nog 344) en het landschap tussen de steden en dorpen te fotograferen.

Hij trok een kaart met de gemeentelijke indeling over en kleurde na iedere rit bij thuiskomst de plaatsen die hij had aangedaan oranje. Hij vertelt nog steeds graag over het vervullende gevoel van een steeds groter wordend oranje gebied, al behelsde zijn uitdaging vooral het vinden van mooie beelden.

Kluitman: 'Ik zocht naar rechte banen in het landschap, dat ik op een dogmatische manier kaderde. Een weg van recht van voren of van opzij, een wegdraaiende bocht, bomenrijen en andere repeterende elementen. De foto's moesten strak zijn, als een ansichtkaart, het liefst zonder mensen, verkeersborden en commerciële uitingen. Op mijn foto's was het landschap vaak verstillder dan in werkelijkheid; net buiten beeld kon een McDonalds-filiaal staan.'

'De Veluwe was zeker het allermooist?', vroegen mensen hem vaak. 'Ik vond Drenthe eigenlijk veel mooier, terwijl dat me juist altijd de saaiste provincie leek. In mijn hoofd was Drenthe één groot weiland, maar het is veel minder ruilverkaveld dan andere provincies. West-Brabant, de omgeving van Moerdijk, vond ik dan weer een dieptepunt, met z'n vervuilende industrie en De Biesbosch op de achtergrond.' Na ruim 83 duizend kilometer wist hij ook zeker dat hij niet meer zo nodig in Noord-Holland hoefde te fietsen.

Op het moment dat Van Moorsel zijn werk beschikbaar stelde voor andere liefhebbers hoefde Kluitman alleen nog maar zijn Strava-gegevens in te laden. 'Ik vond het toch even spannend, want nu zou het systeem beoordelen of ik daadwerkelijk overal was geweest.' Dat bleek het geval. 'Meteen had ik een aardig mailtje van Frank, die gelijk mijn boek bestelde.'

Zelf voltooide de bedenker als dertigste zijn eigen challenge, waarbij Van Moorsel de regel hanteerde om in principe elke gemeente aan te doen met Delft als vertrekpunt. 'Ik ben al wat ouder, dus ik heb moeten inboeten qua snelheid. Daar is het rondkijken voor in de plaats gekomen.'

Zijn oog valt vooral op alles wat met industrieel erfgoed te maken heeft. 'Oude kantoorgebouwen, oude postkantoorjes, daar stop ik altijd even voor. In Oudenbosch fietste ik bijvoorbeeld tegen een heel karakteristiek oud postkantoorje aan, tegenover de beroemde basiliek. Het hoofdkantoor van PostNL in het Stationspostgebouw bij Den Haag Hollandspoor is ook heel mooi.'

Het is toch grappig, vindt hij, dat zijn doelloze fietsen uiteindelijk leidde tot een site die andere mensen juist een doel gaf om ver-verder-verst van huis te gaan. 'Al moet ik toegeven dat ik zelf anders ook niet snel in de gemeente Delfzijl was beland, want waarom zou je die afstand afleggen als je er verder niks te zoeken hebt? De wil is er bij veel mensen vaak al wel, zo'n challenge voorziet in de drijfveer om het ook daadwerkelijk te gaan doen. En het mooie vind ik dat je zelf kunt bepalen hoe je er invulling aan geeft.'

Als aanvulling op zijn site ontwikkelde Van Moorsel de 'retro challenge', gebaseerd op de gemeentelijke indeling van 1950. 'Toen ik die oude kaart over de nieuwe legde, kwam ik maar tot 70 procent van alle gemeenten.' Op verzoek van afgunstige zuiderburen maakte hij ook voor België en Luxemburg een kaart. 'Anders dan in Nederland vinden in België amper herindelingen plaats, waardoor dat land maar liefst 581 gemeenten telt.'

Open deur: alle gemeenten een keer hebben aangetikt is vanzelfsprekend niet hetzelfde als alles wel gezien hebben. Van Moorsel: 'In Hilversum was ik alleen per ongeluk geweest, nadat ik een keer verkeerd was gereden. Achteraf bleek dat straatje te behoren tot de gemeente

Hilversum. Afgelopen weekend heb ik het goedgemaakt. Ik was op weg naar de Veluwe, maar heb een omweg gemaakt via Hilversum om daar alsnog eens goed rond te kijken.'

Rik van Nimwegen (39) uit Leiden was in 2019 de tweede fietser die de challenge volbracht.

'In 2018 stuitte ik bij toeval op de site van Frank en raakte ik toch benieuwd naar mijn score. Op de kaart verschenen nog een heleboel open plekken, verspreid over het hele land. Als je al jaren veel kilometers maakt, krijg je soms vanzelf een beetje een verveeld gevoel bij de omgeving waar je al zo vaak doorheen bent gereden. Het leek me een leuke puzzel om die open plekken te gaan 'inkleuren' met lange tochten en op die manier veel van Nederland te zien. Uiteindelijk werd het een soort obsessie.

'Zuidwestenwind was een reden om richting Groningen te fietsen en daar wat gemeenten te pakken. Op Texel en Schiermonnikoog was ik al eens geweest, maar van Vlieland, Terschelling en Ameland heb ik een weekendje weg gemaakt. Ik polste vaak vrienden: wie heeft er zin om een keer in Brabant of Noord-Limburg te fietsen? Veel fietsers zijn geneigd om naar Zuid-Limburg te gaan en daar de bergjes te doen, maar door deze challenge kwam ik erachter dat de omgeving van Venlo óók heel mooi is.

'Het laatste puzzelstukje was Losser, in het mooie Overijssel. In die provincie gaan we ieder jaar in september met een groep vrienden fietsen, altijd hetzelfde rondje, maar omdat ik nog naar Losser moest hadden we de route voor één keer aangepast.

'Tegenwoordig kun je vooraf een route inladen, zodat je alvast ziet welke nieuwe gemeenten je zult meepakken die dag. Dat was in de begintijd van de challenge niet zo. Ik stippelde mijn routes uit met de Gemeenteatlas ernaast: als ik door die of die straat heenrijd, heb ik 'm dan wel of net niet te pakken? Twee of drie keer bleek ik achteraf nét een gemeente te hebben gemist en moest ik terug. Voor Uden ben ik speciaal nog eens in de trein gestapt.'

Henri de Jong (38) en Janneke Tax (37) uit Nieuwegein planden in de zomer van 2020 een vakantie van drie weken om de challenge op hun tandem te voltooien.

Henri de Jong: 'De lol van zo'n challenge is voor mij deels het spelletje, en dat je er moeite voor moet doen om op de voor jou onbekende plekken te komen, ver weg.

'Dat begint met het uitstippelen van een zo efficiënt mogelijke route. Janneke en ik hadden nog ongeveer 200 gemeenten te gaan toen we besloten het restant in een vakantie van drie weken te proppen. We hadden al eens een route langs de Noordzeekust gefietst, maar moesten nog langs zo'n beetje alle buitenranden van het land. Drie weken klinkt lang, maar het was nog best doorpezen geblazen.

'Aangekomen in onze bed & breakfast in Holwerd, op Ameland, moesten we meteen door naar de boot om snel-snel een rondje op Vlieland te kunnen fietsen. De eigenaar vond het maar vreemd dat we ons direct weer uit de voeten maakten met onze tandem, dus toen we terugkwamen hebben we even uitgelegd waar we mee bezig waren.

'Van de eilanden hebben we uiteindelijk niet veel meegekregen. En er zijn een aantal gemeenten waar we alleen in en uit gefietst zijn; er staat nergens dat je het gemeentehuis gezien moet hebben, bij wijze van spreken. De gemeente Hoeksche Waard was eerlijk gezegd een kwestie van de Kiltunnel in bij Dordrecht en in 's-Gravendeel weer omkeren.'

Gemma Adelaar (41) uit Utrecht heeft nog zes gemeenten te gaan.

'Ik mis nog één gemeente in de buurt van Eindhoven, waar ik vast nog wel een keer in de buurt moet zijn. Het grootste 'probleem' zijn de Waddeneilanden.

'Op Texel kom ik volgend jaar. Dan doe ik mee aan The Race Around The Netherlands, een bikepacking race die in 2000 kilometer langs de landsgrenzen van Nederland voert. Mijn vriend stelde voor om naar Into the Great Wide Open te gaan, op Vlieland. Ik ben eigenlijk niet zo van de muziekfestivals, maar als we daar dan toch zijn, kan ik gelijk met de veerboot naar Vlieland en Terschelling hoppen.

'Zo ben ik onderweg naar Schoorl een keer drie dorpen eerder uit de auto gestapt, zodat ik nog drie gemeenten kon meepakken. Ik was denk ik al een kwartier aan het fietsen toen ik ontdekte dat ik mijn Wahoo nog niet had aangezet, het apparaat dat mijn ritten opneemt en registreert. Het was december, hartstikke koud, maar ik ben toch omgedraaid om voor de zekerheid nóg een keer die ene gemeente in en uit te fietsen.

'Het blijkt heel erg bevredigend te zijn om bij thuiskomst nieuwe gemeenten blauw te zien kleuren op de site. Maar het leukste vind ik dat de challenge mij de afgelopen jaren dwong in de richting van plekken waar ik niet 'zomaar' was gekomen, en om creatief te zijn in het combineren van activiteiten.

'Tijdens een familieweekend in Limburg zijn mijn vriend en ik daar nog even wat gemeenten gaan sprokkelen. Zeeland trok hem helemaal niet als fietsbestemming, en zelf was ik ook wel geneigd te denken: je bent er niet voor niks nog nooit geweest. Ik boekte toch een huisje voor ons, dat bij aankomst op het terrein van een alpaca-opvangcentrum bleek te staan. En omdat ik heel Zeeuws-Vlaanderen nog moest, gaf ik me op voor de Grenspalenklassieker, een toertocht van 450 kilometer van Cadzand naar Vaals.

'Het is mooi om het landschap te zien veranderen tijdens zo'n lange tocht, en dingen als het gangbare biermerk op de gevels van cafés. Wat bebouwing betreft viel het me juist op hoeveel eenvormigheid er is; in elk dorp staan dezelfde lullige jarenzeventighuizen.

'Ik ervaar Nederland doorkruisen als verdieping, maar het spelelement van zo'n challenge heb ik wel nodig als stok achter de deur. Er zijn plekken waarvan ik heb gezegd: daar hoef ik nooit meer naartoe. Het kale gebied rond Winschoten en Appingedam en Eemshaven trekt mij als bosliefhebber helemaal niet. Brabant was juist een positieve verrassing. Ik had geen idee dat het daar zo bosrijk is.'

Wielervrienden

In oktober 2021 maakte Frank van Moorsel bekend dat hij per 1 oktober 2022 zijn site uit de lucht zou halen. Dit tot schrik van fietsers die nog druk doende waren met de challenge. Toen Van Moorsel er deze herfst mee stopte, waren er meer dan 26 duizend gebruikers. Die kunnen sindsdien terecht op wielervrienden.nl, dat een alternatief is begonnen.